

**Homilie bisschop Van den Hende
Kerstnachtmis, HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal, Rotterdam
24 december 2024**

Jesaja 9, 1-3.5-6

Titus 2, 11-14

Lucas 2, 1-14

Broeders en zusters in Christus, fijn dat u vanavond met zovelen gekomen bent om het kerstfeest, de geboorte van Gods Zoon in deze wereld te vieren. Het is indrukwekkend als je bedenkt op hoeveel plaatsen in de wereld vannacht het kerstfeest wordt gevierd. Hier in een warme kerk. Maar op veel plaatsen ook in het open veld, in een kamp misschien wel met vluchtelingen. Of op een plek waar oorlog is en haat. En we zien dat steeds opnieuw het licht van Christus hoop geeft, moed geeft en ook kracht. We vieren het vanavond dus met miljoenen mensen. Het gaat niet om de macht van het getal, maar dat betekent wel dat de Blijde Boodschap van Christus in de hele wereld bekend geworden is. God is mens geworden om ons zijn liefde te laten zien. En hoe belangrijk is het dat die liefde van God veel mensen bereikt.

God is mens geworden. We zouden daar heel romantisch over kunnen denken: de Heer komt in onze wereld als een klein Kind en iedereen buigt in liefde voor Hem. Dat was in de tijd van het evangelie niet zo en dat is ook nu niet het geval. In het kerstevangelie kun je al de dingen horen en voelen die gaan over kwaad, over afwijzing, over onverschilligheid. Als Maria en Jozef in Bethlehem komen en de hoogzwangere Maria een plek zoekt om haar kind te baren, vindt ze de gesloten deur van de herberg. Er is alleen maar plek in een open veld, in een eenvoudige schuur die tochtig is en koud. Je moet er niet aan denken. Broeders en zusters, maar de Heer wacht niet met het komen in onze wereld totdat de rode loper is uitgelegd. En ook niet totdat eerst iedereen met applaus Hem verwelkomt. En zeker niet tot alle schijnwerpers op Hem zijn gericht.

Want God wil laten zien hoe groot zijn liefde voor ons is. En wie mogen als eerste komen bij het geboren Kind? Dat zijn niet de hoog geplaatsten in Bethlehem. Het zijn niet de gangmakers van de tijd die we allemaal hebben gehoord: de landvoogd, de keizer. Maar het zijn eenvoudige herders die dag en nacht zwoegen voor hun kudde. Ze bevinden zich vaak buiten, in de kou, dag en nacht. Overdag op zoek naar water en voedsel. En 's nachts om hun kudde te verdedigen als er weer eens een hongerige wolf op de loer ligt. Toch werden herders niet gewaardeerd. Ze werden een beetje beschouwd als het uitschot van de samenleving, aan de rand. En juist zij zijn de eersten die horen dat God mens wordt.

Een gesloten deur dus voor Maria bij de herberg, een koude stal waar het tochtig is en met niet bepaald de goede omstandigheden om een kind te baren, en de eersten die komen zijn de herders uit het veld. We kunnen dus niet zeggen dat het kerstevangelie ons helpt om romantisch weg te zwijmelen. Het laat ons meteen al zien dat de hardheid van onze wereld lang geleden bestond. En ook nu nog bestaat. En toch vieren veel mensen het kerstfeest, omdat ze zien dat het licht van Christus voor iedereen bestemd is. Ook als het donker is in je leven. Ook als je lijdt onder oorlog en geweld. Ook als je je zorgen maakt over je gezondheid, of je schuldig voelt over je zonden. De Heer komt met zijn liefde naar ons toe. En vandaag mogen wij dat vieren.

Misschien staat uw hart er voor open. Misschien bent u wat aarzelend, als je ziet hoeveel geweld er is en hoeveel oorlog. En nooit eerder waren er zoveel vluchtelingen in de wereld als in deze tijden. Je zou bijna zeggen: daar kan de liefde van God niet tegenop, dan kan het licht van de geboorte van Christus nergens van winnen. Maar Gods liefde is zo groot, dat Hij nog nederiger wordt dan mensen, door geboren te worden in armoedige omstandigheden. En niet alleen dat. Als Jezus opgegroeid is, zo lezen we in het evangelie, komt Hem zelfs nog de dood aan het kruis tegemoet. Met handen en voeten gespijkerd aan het kruis en de mensen maar lachen en dreigen en jouwen.

Ja, zo lijkt onze wereld te zijn. En kun je dan wel Kerstmis vieren? Kun je dan wel openstaan voor het evangelie? Ik denk dat het juist de uitdaging is van het evangelie om ons niet te laten ontmoedigen. Om niet te denken: het is zo donker, daar kan het licht van de Heer niet tegenop. We weten dat de Heer na zijn sterven aan het kruis is opgestaan uit de dood. De Heer had ons kunnen afschrijven, het project met de mens is grotelijk mislukt, de mensheid is verdoemd, daar ga ik niet meer mijn liefde aan besteden. Maar de Heer komt na zijn sterven aan het kruis opnieuw naar zijn leerlingen toe, opgestaan uit de dood. En in zijn handen en zijn voeten zien ze de wonden van de spijkers van het kruis. Zover gaat de liefde van God.

Zijn wij in staat om ons hart dan toch met meer vertrouwen open te zetten? Dat we niet wachten tot alles in onze wereld peis en vree is. Naar de menselijke maat zou je zeggen, dan kun je nog heel lang wachten. Ook nu komen veel mensen voor een dichte deur als ze veiligheid zoeken, als ze zoeken naar geborgenheid. Grenzen van landen sluiten en mensen worden soms tot een massa probleemgevallen. Maar, broeders en zusters, God is mens geworden om ook in ons hart werkelijk de liefde een plaats te geven. Zelfs als je je schuldig voelt, of als je je ontmoedigd weet, of je zorgen maakt. Vannacht zegt de Heer: open je hart voor Mij, ik hou je vast, ik ben je toekomst.

Broeders en zusters, het is duidelijk dat we niet alleen de liefde van God mogen ontvangen, heel concreet: Hij kent ieder van ons. We zitten hier niet als een grote groep onbekenden. Hij kent ons bij naam. We hebben een naam en een gezicht en Gods hart is altijd voor ons geopend. Maar tegelijkertijd is het belangrijk om die liefde die wij mogen ontvangen van God ook zelf uit te dragen in de wereld van nu. En misschien zouden we op deze avond kunnen zeggen: als God dan zoveel van ons houdt en ook mij persoonlijk naar waarde schat, ons persoonlijk ziet staan, wat zouden wij dan kunnen doen om zijn liefde te verspreiden? Ik weet van blauwe zusters in Gaza, die uit Argentinië komen en dus met een buitenlands paspoort de grens over zouden kunnen gaan en het strijdgebied zouden kunnen verlaten. Maar deze twee blauwe zusters, die ook nog echte zusjes van elkaar zijn, blijven in Gaza. Omdat ze daar op het moment dat het er zo erg is, de liefde van Christus laten zien. Ze hebben de liefde niet alleen ontvangen. Ze willen die ook doorgeven, in praktijk brengen. En op hun compound wonen zo'n vijfhonderd mensen: ouderen, kinderen, volwassenen. Ze delen hun voedsel, ze delen hun hoop, ze delen hun liefde. En als ik kijk naar het Libanese volk dat ook in oorlog is en zoveel onzekerheid kent, ik weet dat de Syrisch-katholieke patriarch in Beiroet probeert de scholen open te houden, opdat kinderen in moeilijke tijden toch gewoon eten kunnen krijgen, medicijnen, kunnen leren en zich kunnen ontwikkelen en niet tot stilstand komen door angst en door dreiging. Ook daar zijn velen bewogen door de liefde van Christus, begaan met de mens, in Jezus' Naam.

Zouden wij méér kunnen doen met de kracht van de liefde van Christus in ons hart? Jazeker, we zouden op de eerste plaats in onze omgeving een teken van Gods liefde kunnen zijn. Misschien net iets verder gaan als iemand je vraagt om te helpen, meer dan je geneigd bent op het eerste gezicht te doen. En we zouden ook meer momenten kunnen zoeken om vergeving te schenken en barmhartig te zijn. Het zijn misschien geen wereldschokkende dingen die u doet. Maar als u als leerling van Jezus de stap zet dan kan het ook zonder schijnwerpers, zonder rode loper en zonder meteen de trend van de

geschiedenis te wijzigen. Het kleine Kind van Bethlehem, Gods Zoon, heeft het verschil gemaakt. En Jezus, die gekruisigd is en verrezen, heeft laten zien dat de dood niet het einde is. En al leven mensen in de cultuur van de dood, zijn veel mensen aan de grond genageld door oorlog en armoede en geweld en eenzaamheid en noem maar op, zouden wij in Christus' Naam mensen toch de hand kunnen reiken? Niet voor niets dat Maria en Jozef samen de reis naar Bethlehem hebben gemaakt. En dat ze ook samen schouder aan schouder staan om hun Kind te verzorgen en te laten opgroeien met bescherming en liefde. Zo zitten ook wij hier in de kerk: niet alleen. Je kunt tegenwoordig met alle digitale mogelijkheden het kerstevangelie ook zelf even luisteren of lezen op je telefoon of computer. Maar wat is het goed dat we niet op ons eentje het evangelie tot ons nemen, maar dat we samen hier zijn, als hoorders van het evangelie. Omdat het geloof en de Heer en zijn liefde bedoeld zijn om niet voor jezelf te houden als een privézaak. Maar het ook te laten zien, te laten horen, te laten merken in wat we zeggen en in wat we doen.

Broeders en zusters, als op de eerste plaats de herders, die niet in aanzien stonden, bij de Heer geroepen worden en dat van hen wordt gevraagd om de Blijde Boodschap te verspreiden, dan kunnen wij niet achterblijven. Alleen hier zitten is één ding. De liefde van Christus ontvangen. Maar we mogen ook ons geroepen weten om die Blijde Boodschap van Christus te verspreiden.

Aan het begin van de viering werd het al gezegd: de geboorte van Christus is een grote verandering in onze geschiedenis. We horen over de groten der aarde die in die tijd heersten en leefde. Daar is niets van over. Maar de naam van Jezus en de boodschap van zijn liefde zijn wijdverspreid. Wat zou het goed zijn als die boodschap van liefde en de persoon van Jezus nog meer een plaats krijgt in ons hart. Kerstmis, we kunnen er zeker van zijn, kunnen we niet zonder Christus vieren. We kunnen natuurlijk een boom optuigen. Mooie lichtjes in je tuin aanbrengen als je een tuin hebt. Een maaltijd samen, misschien heel uitbundig. Maar als Christus niet in het centrum staat van ons feest, mist Kerstmis de essentie. En dat geldt niet alleen voor de kerstdagen, het geldt voor elke dag. Als we Christus niet in ons leven toelaten, is ons leven niet toekomstbestendig. En als we de Heer niet in ons leven willen dienen, dan missen we de kans om als christen onze roeping uit te dragen. Ik zou u willen vragen in deze kerstnacht, niet alleen elkaar zalig kerstfeest te wensen, maar ook nog eens de vraag door uzelf heen te laten gaan: Hoe kan ik de liefde van Christus met anderen delen? Hoe kan ik anderen aansporen om niet in wrok en wraak te blijven hangen, maar om hun hart te openen voor de liefde en het vertrouwen op God?

Wij kunnen het verschil maken, lang geleden Maria en Jozef, maar wij ook nu. Net zoals de blauwe zusters in Gaza en de scholen van de Syrisch-katholieke patriarch in Libanon. Stellen we ons de vraag: als ik in Christus geloof en in zijn liefde, als ik als christen zijn naam draag, kan ik dan proberen het komende jaar met nog meer energie zijn liefde te bewaren en uit te dragen en mijn hart te openen voor mensen die een beroep op mij doen? Dan weet ik zeker dat we het verschil kunnen maken in deze wereld. Dan zijn we pelgrims van hoop. Dan zijn we mensen die het levende evangelie in woord en daad laten zien, laten horen en laten voelen. Moge Kerstmis een nieuw begin zijn van onze inzet in Christus' Naam, van ons commitment, van ons vertrouwen. Dwars door alle duisternis, dwars door alle somberheid heen. De weg van de Heer gaat voorbij de dood. Daar mogen wij op vertrouwen en aan meewerken. Christus de verlosser leeft en Hij wil in ons leven. Amen.